

ПЕРЕДМОВА

Про необхідність системного оновлення Цивільного кодексу України почали говорити ще на початку 2019 року. Логічним продовженням цього процесу стало утворення робочої групи щодо рекодифікації (оновлення) цивільного законодавства України влітку 2019 року. І не менш логічним розвитком цього процесу стало проведення 8-9 листопада 2019 року у стінах Національного університету «Одеська юридична академія» Всеукраїнської науково-практичної конференції «Рекодифікація цивільного законодавства і системи права України в контексті євроінтеграційних процесів».

Під час конференції, за результатами якої видається ця збірка тез, були обговорені потенційні законодавчі зміни щодо оновлення цивільного законодавства України з урахуванням сучасних світових тенденцій розвитку приватного права.

Наразі спільними зусиллями провідних світових фахівців знайдені найоптимальніші правові норми для багатьох сфер приватноправових відносин. Такі норми втілено у численних міжнародних документах з уніфікації приватного права. На їх основі в європейських країнах розпочалася найновіша модернізація (й одночасно гармонізація) національних цивільних кодексів і приватноправових доктрин. Таким чином, світова (особливо європейська) тенденція до уніфікації та гармонізації приватноправового регулювання слугує вагомим чинником сучасної оновлення цивільних кодексів багатьох країн.

Звичайно, Україна не може залишатися осторонь цих світових процесів, тому українські дослідники в рамках конференції доклали зусиль з метою виявлення основних проблем, прогалин у сфері цивільного законодавства та розробки пропозицій з удосконалення правового регулювання цивільних відносин, а також заповнення існуючих прогалин. В рамках конференції були обговорені майбутні зміни у сфері речових прав, недоговірних зобов'язань, інституту правонаступництва, права інтелектуальної власності та інших. Особливий інтерес викликали проблемні питання щодо низького рівня сучасної юридичної техніки, яка спостерігається при складанні законопроектів, можливості введення до вітчизняного права нових інститутів приватного права (негативних зобов'язань, категорії «помилка» тощо), архаїчності та бланкетності багатьох існуючим норм та інші.

Потреба в оновленні цивільного законодавства виникає ще й тому, що сьогодні відбувається бурхливий розвиток інформаційних технологій, застосування яких також потребує спеціального правового регулювання. В той

же час, на сьогодні практично відсутні норми, які б чітко визначали особливості правового регулювання відносин у так звані ІТ сфері.

Врегулювання цих новітніх відносин зумовлено потребами інформаційного суспільства, зростанням питомої ваги юридичної активності у ІТ-сфері, необхідністю забезпечення інформаційної безпеки у різних галузях громадського життя.

Сьогодні вже не викликає сумнівів необхідність детального вивчення правового регулювання інформаційних відносин, технологій, охорони та захисту прав інтелектуальної власності в ІТ, структури договорів та особливостей оподаткування в ІТ, електронної комерції, інформаційної безпеки та захисту інформації в системах, відповідальності за порушення законодавства у сфері інформаційних технологій, відшкодування заподіяної такими порушеннями шкоди.

Вказане повинно бути обов'язково враховане під час роботи над оновленням цивільного законодавства, про що неодноразово згадувалося учасниками конференції.

Результатом обговорень під час конференції стала представлена до уваги читача збірка тез, яка містить відображення поглядів представників наукової спільноти України, а також практикуючих юристів щодо існуючих проблем та напрямків їх вирішення під час оновлення цивільного законодавства. Сподіваємось, що ця збірка тез буде корисною всім, хто цікавиться перспективами у сфері правового регулювання цивільних відносин.

*Президент Національного університету «Одеська юридична академія»,
доктор юридичних наук, професор,
академік Національної академії правових наук України
С.В. КІВАЛОВ*